

## 67. Deniz Ambulansı Operasyonları Yönetimi

### Tanımlar

**Deniz Ambulansı:** hasta nakli veya acil tıbbi müdahale amaçlı kullanılmak üzere Denizcilik Müsteşarlığından çalışma izni alınmış ve “Acil Sağlık Hizmetleri Yönetmeliğinde” belirtilen tıbbi donanıma sahip deniz araçlarıdır. Türkiye’de 4 tane deniz ambulansı bulunmaktadır. Acil durumlara öncelikle İstanbul, Çanakkale’de, Gökçeada’da ve Marmara Adası’nda konuşlu deniz ambulansları ile müdahale edilir. Deniz ambulanslarının komutası Tele Sağlık Merkezi tarafından sağlanır.

**Tele Sağlık Merkezi (TSM):** Deniz ambulansının çalışma sistemi ve bağlı olduğu birim diğer ambulanslardan farklıdır. Sağlık Bakanlığı Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü bünyesinde kurulan Tele Sağlık Merkezi Başhekimliğine bağlı olarak 24 saat nöbet esasına göre kesintisiz hizmet vermektedir. Ulusal ve uluslararası seyir hâlindeki deniz araçlarında meydana gelebilecek tüm sağlık sorunlarına yönelik, uzaktan sağlık danışmanlığı ve acil yardım hizmeti verir. Deniz ambulansının yönlendirilmesi görevi, 21 Kasım 2006 tarih ve 5653 sayılı Bakanlık Makam Oluru ile Tele Sağlık Merkezi Başhekimliğine verilmiştir. Türk Arama Kurtarma Bölgesinde seyir halindeki gemilerde, kıyı ve adalarda meydana gelen acil sağlık durumlarında “444 83 53” numaralı telefonda Tele Sağlık Merkezine ulaşılabilir.

### Amaç

Türk kara sularında ve adalarında hasta/yaralıya erken ulaşarak tıbbi durumunun kötüleşmesine engel olmak ve hızlı tahliye sağlamak.

### Uygulama Basamakları

- ✓ Acil yardım gerektiren durumlarda Tele Sağlık Merkezi (TSM) aranır. TSM’ye, e-posta, telefon, faks ve dijital veri iletimi vasıtası ile ulaşılabilir. Hasta ile ilgili bilgileri alan iletişim görevlisi bilgileri hekime aktarır.
- ✓ Gelen çağrının acil sağlık hizmeti veya tele konsültasyon ve tedavi hizmeti gerektirip gerektirmediğine karar verilir.
- ✓ Hekim yaptığı değerlendirme sonucunda, hasta ya da yaralıya deniz aracında bulunan imkânlar dâhilinde ilk yardım uygulaması konusunda tavsiyelerde bulunur.
- ✓ Hasta veya yaralının sağlık durumu, hava şartları, hastanın durumuna en uygun sağlık kuruluşu, sağlık hizmeti alınabilecek kıyıya uzaklık gibi durumlar ve gerektiğinde Komuta Kontrol Merkezi’nin görüşleri de değerlendirilerek TSM hekimi tarafından nakil kararı verilir.
- ✓ TSM hekiminin tahliye kararı alması halinde, ilin Komuta Kontrol Merkezi veya en yakın diğer TSM destek birimleri ile iletişime geçilir. Uygun görülmesi halinde deniz ambulansları ile hasta veya yaralının nakli gerçekleştirilir.
- ✓ TSM hekimi, komuta kontrol merkezi yetkilisi ile görüşerek hasta ya da yaralının durumuna göre naklin gerçekleştirileceği en uygun sağlık merkezini tespit eder.
- ✓ Kıyıya getirilen hasta veya yaralı, hazır olarak bekleyen kara ambulansına nakledilir ve belirlenen sağlık kuruluşuna götürülür.

<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Deniz ambulansında görevli sağlık personeli, vaka ihbarı sonucunda gemi personeliyle birlikte hastanın yanına gider. Hastayı teslim aldıktan sonra, Tele Sağlık Merkezi tarafından belirtilen noktada 112 ambulansına teslim edilir.</li> <li>✓ Türk karasularında, deniz ambulanslarının bulunmadığı bölgelerde, acil sağlık müdahalesi gereken durumlarda, gemiden veya adadan anakaraya nakil gereken durumlarda diğer kurumlarla koordineli olarak çalışılır. Sahil Güvenlik Komutanlığı, Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü ve Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü arasında yapılan protokole göre, öncelikli olarak bölgede bulunan sahil güvenlik komutanlığından yardım istenir. Protokol uyarınca sahil güvenlik botunda görevlendirilecek sağlık personeli, Komuta Kontrol Merkezi tarafından sağlanır. 112 Ambulans personeli hastanın tahliyesi için sahil güvenlik botuyla hastanın bulunduğu yere gider ve hastayı alarak karada 112 ambulansıyla hastaneye naklini sağlar. TSM, hastanın tahliyesi esnasında tahliye hangi il sınırlarında olacaksa o ilin komuta kontrol merkezini arayarak hastanın karada tahliyesinin yapılacağı noktada kara ambulansının hazır bulunması için gerekli organizasyonu yapar.</li> </ul>	
<b>Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Olay yeri güvenliği, personelin güvenliği ve hasta güvenliğine önem verilmelidir.</li> <li>✓ Kişisel koruyucu ekipmanların (eldiven, gözlük, maske, önlük vb.) tam olmasına dikkat edilmelidir.</li> <li>✓ Vaka, kara ambulansına teslim edildikten sonra eksik olan malzemeler tamamlanır. Kullanılan malzemelerin temizliği ve dezenfeksiyonu sağlanır.</li> <li>✓ Hasta kayıt formu eksiksiz doldurulmalıdır.Yapılanlar kayıt altında alınmalıdır.</li> </ul>	
<b>Kullanılan Araç ve Gereçler</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Temel yaşam desteği ve ileri yaşam desteği için deniz ambulansında bulunan tıbbi cihaz, araç ve gereçler,</li> <li>✓ Hasta kayıt formu.</li> </ul>	
<b>İşin Riskleri</b>	
<b>Olay Yerinde Oluşabilecek Riskler</b>	<b>Çalışanda Oluşabilecek Riskler</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ İğne batması sonucu veya solunum yoluyla bulaşıcı hastalıkların yayılması.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Enfeksiyon bulaşma riski,</li> </ul>